

Jaarbericht Heemcentrum 't Schoor 2016

Wij geven in dit jaarbericht beknopt weer hoe we in 2016 als team van vrijwilligers hebben gewerkt. Wij vertrouwen er op dat door het lezen van dit jaarbericht wij op uw belangstelling voor en betrokkenheid bij 't Schoor mogen blijven rekenen.

Inleiding

Televisie en kranten besteden steeds aandacht aan onze geschiedenis, ook in Udenhout komen steeds meer bezoekers naar onze presentaties en tentoonstellingen. We zijn daar erg blij mee. Onze wekelijkse openstelling op donderdag krijgt langzaam meer bekendheid en dus ook meer bezoekers. Verheugend is ook te melden dat de samenwerking met de Gemeente Tilburg goed is. We zijn in gesprek over een mogelijke uitbreiding van gemeentelijke monumenten en samen met de stadsarcheoloog is een presentatie verzorgd over archeologische vondsten in de nieuwbouwwijk Den Bogerd.

Presentatie van archeologische vondsten in nieuwbouwwijk den Bogerd

Bestuur

In 2016 zijn er geen mutaties geweest in het bestuur, ook de taakverdeling van de bestuursleden is niet gewijzigd. Helaas kon een bestuurslid om gezondheidsredenen lange tijd niet aanwezig zijn bij de vergaderingen en onze activiteiten. Op 31 december 2016 bestaat het bestuur van Heemcentrum 't Schoor uit: Frans Goossens (voorzitter), Hein van den Berg (vicevoorzitter), Lia Clement-Verhoeven (secretaris), Frank Scheffers (penningmeester) en de bestuursleden Annelies van den Assem-van Uden, Jan Denissen, Joost van Dongen en Piet Happel. Onderwerpen die de revue passeerden waren onder andere: de huisvesting, de samenwerking met theeschenkerij 't Rectoraat, het nieuwe collectie-registratiesysteem, deskundigheidsbevordering van bestuur en vrijwilligers en de contacten met de scholen en de bibliotheek. Een aantal bestuursleden woonde bijeenkomsten en studiedagen bij van De Kleine Meijerij, Erfgoed Brabant en Brabants Heem om daarmee ervaringen uit te wisselen met andere organisaties op het gebied van erfgoed in Noord-Brabant.

Vrijwilligers

In 2016 hebben onze vrijwilligers een grote bijdrage geleverd aan alle activiteiten van Heemcentrum 't Schoor. Zonder hen zou het bijvoorbeeld niet mogelijk zijn geweest om bij de activiteiten, bij rondleidingen en presentaties ons heemcentrum zo'n goede publiciteit en uitstraling te geven. Ook hier geldt het spreekwoord: vele handen maken licht werk. Eenieders inbreng wordt ten hoogste gewaardeerd en het bestuur is dan ook dankbaar voor de grote inzet en betrokkenheid van onze vrijwilligers. Jaarlijks houden we een bedankmiddag voor de vrijwilligers. Dit

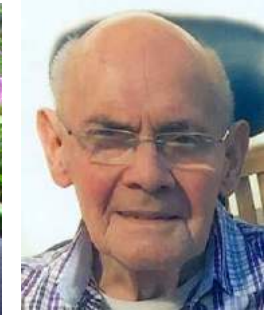
keer werd een cultuurhistorische wandeling door Oisterwijk georganiseerd. Vier nieuwe vrijwilligers werden in het afgelopen jaar aangetrokken. Piet Bus is als toezichthouder aangesloten. Piet was in de beginjaren van 't Schoor ook al actief als onderhoudsvrijwilliger. Het schrijversteam kreeg verjonging en werd uitgebreid met Arjan Robben en Thomas van der Loo. Lia Happel werd toegevoegd aan het collectieregistratieteam.

Hans Pickhard

Piet Naalden

Jan Ramaekers

Helaas moesten we ook afscheid nemen van mensen. Op 21 mei 2016 overleed Hans Pickhard. Hans was vanaf 2010 lid van het Schrijversteam en heeft de lay-out gedaan voor al onze boeken en Unentse Kranten die vanaf 2010 zijn verschenen. Verder heeft Hans in 2015 samen met Kees van Kempen aan de basis gestaan van Wiki Udenhout. Op 26 juni 2016 overleed Piet Naalden in de leeftijd van 91 jaar. Piet Naalden was lid van het Schrijversteam van 2002 tot 2010. Piet Naalden was een actief schrijver en heeft aan de basis gestaan van de publicaties: "Over d'n Boerenstand", "Unentse smeejerije" en "Over Unentse soldaten overzee". Op 27 juli overleed oud-bestuurslid Jan Ramaekers. Hij was bestuurslid vanaf de oprichting van Heemcentrum 't Schoor in 1990 tot 2001. Hij bleef daarna tot 2005 als vrijwilliger voor 't Klein Schoor/werkgroep

agrarische voorwerpen werkzaam. Wij zijn Jan, Piet en Hans veel dank verschuldigd voor hun inzet voor ons heemcentrum.

Sponsors, stutten en steunen

Gelukkig kunnen we al vele jaren rekenen op een vrijwel constante groep van sponsors, stutten en steunen. Zij stellen ons mede in staat om aan onze jaarlijkse verplichtingen te voldoen. Ook voor de uitgave van onze boeken en andere publicaties zijn we mede afhankelijk van subsidies en sponsors. De prijs van onze boeken proberen we zo laag mogelijk te houden zodat we daarmee een breed publiek kunnen bereiken. In 2016 hebben we daarvoor wederom een mooi bedrag bijgeschreven gekregen op onze bankrekening in het kader van de Hart voor uw Club Aktie van de Rabobank. Specifiek voor de uitgave van het boek "Over de Melkfabriek" hebben we in 2016 sponsorbedragen mogen ontvangen van de Dorpsraad Udenhout en het Baeten Geven Fonds. Ook in Unentse Sprokkels 13 waren weer enkele advertorials opgenomen van Udenhoutse bedrijven.

Scholen, rondleidingen en andere activiteiten

De donderdagopenstelling kan een succes genoemd worden. Vanaf 1 maart wordt er geen entree maar een vrijwillige bijdrage gevraagd. Deze laagdrempelige toegang zorgt er voor dat er nog meer mensen spontaan even binnenlopen om de collectie te bekijken, een boek te kopen of een andere vraag te stellen. Daarnaast bieden wij op andere tijden nog steeds rondleidingen aan. Ook daarvan maken (buurt)verenigingen regelmatig gebruik.

We hebben dit jaar zo'n 400 bezoekers verwelkomd en die zijn zeer verrast over de opzet van onze collectie en spreken meer dan eens hun waardering uit over de netheid en de presentatie.

Bezoek van basisschool de Wichelroede aan het kasteel

De vier basisscholen van Udenhout en Biezenmortel weten ons steeds beter te vinden. Aan de activiteiten die we de scholen aanbieden wordt met veel enthousiasme deelgenomen. Dit jaar werden naast diverse fietstochten, dorpswandelingen en rondleidingen voor de leerlingen van basisschool De Wichelroede ook rondleidingen op Kasteel De Strijdhoeve georganiseerd.

Heemcentrum 't Schoor heeft ook dit jaar in samenwerking met Udenhouts Belang de dodenherdenking op 4 mei verzorgd. Twee leerlingen van groep 8 hebben ieder een gedicht voorgedragen en drie kinderen legden bloemen op de oorlogsgraven op het kerkhof. We zijn blij met de toenemende belangstelling voor deze jaarlijkse dodenherdenking.

Collectie

Het afgelopen jaar is voor wat betreft het collectiebeheer een intensief jaar geweest en dat zal naar verwachting de komende jaren ook zo zijn. In verband met het herinrichten van de verschillende thema-exposities op de eerste verdieping en op de zolder ontstond een overschot aan voorwerpen. Een fors deel van de collectie is verhuisd naar de zolder van het Raadhuis. Een ander deel van de collectie, met name de kleinere voorwerpen worden opgeslagen in het depot op de zolder. Het gevolg hiervan is dat door ruimtegebrek bij 't Schoor uiterst kritisch moet worden geoordeeld over de nieuw aangeleverde objecten. Dit is nodig om het ruimtegebrek enigszins te kunnen beheersen.

Piet Happel, Ria van de Meijden en Joost van Dongen in het schoolklasje op 't Schoor

In de afgelopen periode is er een groot aantal bijzondere nieuwe objecten aangeleverd, zoals: de windwijzer van het Vincentiuspaviljoen van Huize Assisië, de monsterkoffer

van steenfabriek RUGA, een kroniek van dameskoor Zanglust, documentatie en foto's uit de nalatenschap van de heer Sjef de Kort inzake de Zuivelfabriek en niet te vergeten de collectie kunst-/schilderwerken van de familie Le Mire. Ook op digitaal gebied zijn er dit jaar ontwikkelingen geweest. Het systeem waarin onze objecten, boeken en bidprentjes werden beheerd (Asksam) was al geruime tijd aan vernieuwing toe. Na afgelopen jaar te hebben gekozen voor het provinciale systeem Memorix Maior als collectieregistratiesysteem konden we dit jaar beginnen met inwerken.

Jan de Beer, Piet Happel, Cees de Werdt, Riet Heessels en Joost van Dongen aan het werk met de collectieregistratie

Na een proefperiode, waarin door de vrijwilligers verschillende cursusdagen werden gevolgd, konden we vanaf mei 2016 daadwerkelijk gaan starten mede door de steun van projectleider Cris Kremers van Erfgoed Brabant. De eerste klus was aan de hand van lijsten het

inventariseren van alle voorwerpen op de verschillende standplaatsen, verschillende ruimtes in en buiten het heemcentrum. Diverse problemen zoals dubbele nummering en voorwerpen zonder nummer kwamen boven drijven. Na afronding van de inventarisatie is een groep van 5 vrijwilligers gestart met het nalopen van de standplaatsen zoals deze in het systeem staan ingeboekt. Dit gebeurt op de dinsdagochtenden en wordt ook thuis opgepakt. Doel is om deze inventarisatie zo snel mogelijk op orde te krijgen zodat dan kan worden begonnen met het aanbrengen van de nummers met behulp van een speciale vernis en stiften op alle voorwerpen. Een goed werkend digitaal systeem komt dichterbij. Veel tijd en hulp van onze vrijwilligers zal daarvoor nodig zijn.

Exposities

Begin 2016 is de expositie in de vitrinekast in de Eikelaar gewisseld. Zo laten we diverse herkenbare voorwerpen uit het verleden zien aan de bewoners van de Eikelaar en andere belangstellenden. Eveneens begin 2016 is de expositie in de kast in theeschenkerij 't Rectoraat gewisseld. Nu staan er voorwerpen en foto's in van hoe vroeger Huize Vincentius functioneerde op het

gebied van leven, wonen, werken en leren. De foto-expositie op het beeldscherm wordt steeds gewisseld met leuke oude foto's uit onze collectie. Bij gelegenheid van het verschijnen van het boek "Over de Melkfabriek" werd op Open Monumentendag een expositie met foto's en voorwerpen ingericht bij supermarkt de Emté, de vroegere melkfabriek. Dezelfde expositie was ook tijdens de Unentse Mert in het Raadhuis en daarna 4 weken in de bibliotheek Udenhout te bekijken. Op al die plekken trok de expositie veel belangstelling.

Overige activiteiten

Op 18 september 1944 stortte een Liberator-bommenwerper neer bij 't Winkel in Biezenmortel. Enkele familieleden van het bemanningslid Sergeant Evers kwamen op 18 juni naar het kapelletje, om daar naast het gedenkbord een foto van hun oom op te hangen. Later kwamen van de familie mooie reacties over deze kleine plechtigheid. Heemcentrum 't Schoor heeft opnieuw medewerking verleend aan het groots opgezette dorpsfeest Biezenmortel Bruist. We hebben een aantal oude gedigitaliseerde foto's aangeleverd voor de Biezenmortelse dorpsquiz waar op zondag 4 september diverse buurtverenigingen aan mee deden. De quiz was mede dankzij het mooie oude fotomateriaal een groot succes. De samenwerking met Bibliotheek Midden Brabant kreeg in 2016 verder gestalte. Er werden in samenwerking met Annie Duijf, secretaris van de Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Tilburg-Den Bosch, zes genealogische spreekuren hulp bij stamboomonderzoek in de bibliotheek georganiseerd.

Er werden ook een aantal presentaties gegeven over het zoeken in Aldfaer, het gebruik van de website van het Regionaal Archief Tilburg, een uitleg over het zoeken in Doop,- Trouw en Begraafboeken en een speciale bidprentjesbijeenkomst. Gemiddeld waren er zo'n 15 enthousiaste deelnemers per spreekuur aanwezig. Reden genoeg om ook in 2017 met deze activiteiten door te gaan.

Genealogisch spreekuur in de Udenhoutse bibliotheek

Op donderdagmiddag 6 oktober werd in samenwerking met de Bibliotheek Udenhout en Heemcentrum 't Schoor in het kader van de Maand van de Geschiedenis een lezing over de voormalige Melkfabriek georganiseerd. Kees van Kempen, voorzitter van het schrijversteam informeerde op zijn bekende boeiende wijze de 40 aandachtige toehoorders. Op woensdagavond 12 oktober werd in het kader van de Nationale Archeologiedagen in samenwerking met de gemeente Tilburg een lezing georganiseerd met als thema: 'Opgraving in het gebied Den Bogerd in Udenhout; Een prehistorisch en middeleeuws landschap ontsloten'. Projectleider Marleen van Zon van de Universiteit Leiden vertelde op boeiende wijze over de opgravingen die in

2016 zijn gestart met onverwachte resultaten zoals een omvangrijke bronstijdbewoning (1900 tot 800 v.Chr.) en mogelijke houtskoolmeilers die kunnen te maken hebben met de vroegste middeleeuwse ontginning van het gebied. Er waren 30 belangstellenden in het Raadhuis aanwezig.

Website en facebook

Vorig jaar is onze website www.schoorudenhout.nl volledig vernieuwd. Er is informatie over onze activiteiten, boeken, openingstijden, de collectie en nog veel meer te vinden. Er kunnen ook brochures, jaarberichten en de teksten van onze uitverkochte boeken gedownload worden. Sinds het begin van 2016 zijn we ook op Facebook actief. Daar doen we telkens kort verslag van onze activiteiten of van zo maar wat leuke historische informatie over ons heemcentrum of de historie van Udenhout en Biezenmortel. We plaatsen dan ook iedere keer een mooie foto bij het bericht. 't Schoor gaat met de tijd mee en daarnaast bereiken we er een nieuw publiek mee. De berichten worden op Facebook ruim met anderen gedeeld. Ook mensen die zelf geen Facebookpagina hebben kunnen overigens via de link op onze website een kijkje nemen op onze facebookpagina en zo op de hoogte blijven van het laatste nieuws over de historie van Udenhout en Biezenmortel.

Werkgroepen

Schrijversteam

Dit jaar heeft het schrijversteam afscheid moeten nemen van het lid Hans Pickhard (69) en van het oud-lid Piet Naalden (91). Elders in dit jaarbericht wordt uitgebreider

stil gestaan bij hun overlijden. We zijn beiden veel dank verschuldigd voor hun bijdragen aan onze mooie boeken. Ons schrijversteam is ook uitgebreid met twee nieuwe leden. Arjan Robben is ons team komen versterken om de lay-out van onze publicaties te verzorgen. Daarnaast is Thomas van der Loo tot ons schrijversteam toegetreden.

Begin 2016 waren we amper gekomen van het succes van de familieboeken die we eind 2015 uitbrachten toen we weer aan de slag moesten voor Unentse Sprokkels 13.

De presentatie was 18 maart in een gezellige bijeenkomst in 't Plein.

Jan Denissen ontvangt 1^e sprokkels 13

Aan Jan Denissen, lid van het schrijversteam en grondlegger van deze reeks werd het eerste exemplaar overhandigd. Wij kunnen gerust zeggen dat Unentse Sprokkels een successerie is.

Na Unentse Sprokkels volgde het boek "Over de melkfabriek". Dit boek was een initiatief van Frits Janssen, de laatste directeur van de zelfstandige Udenhoutse melkfabriek. Hij heeft voor de totstandkoming van dit boek veel werk verricht. Het Schrijversteam heeft de aanvullende werkzaamheden gedaan. Bij de presentatie van het boek op 9 september was een volle zaal aanwezig in 't Plein. Binnen 48 uur was het boek uitverkocht. Daaruit blijkt maar weer eens dat het moeilijk in te schatten is hoeveel belangstelling er voor een boek zal zijn. Het is al de 48e publicatie van het schrijversteam en

het eind is nog niet in zicht. De planning is dat er eind 2017 een boek komt over de ontstaansgeschiedenis van Udenhout respectievelijk de eerste landgoederen in Udenhout.

Frits Janssen ontvangt het eerste exemplaar van het boek Over de Melkfabriek

In september 2015 presenteerden we Wiki Udenhout. Dit is een internetencyclopedie die onder andere te bereiken is via de homepage van Heemcentrum 't Schoor. Of via: <http://wiki.regionaalarchieftilburg.nl/Portaal:Udenhout>. Er staat inmiddels heel veel informatie op over de geschiedenis van Udenhout en Biezenmortel. Het Udenhouts woordenboek in Wiki Udenhout bevat al 2200 woorden. Na een jaar zijn er al meer dan 12.000 bezoekers geregistreerd. Udenhout heeft blijkbaar deze mooie site gevonden. Ook bij de dorpsquiz blijkt deze site populair.

Werkgroepen toponiemen en genealogie

De werkgroep toponiemen heeft afgelopen jaren heel veel oude veldnamen uit Udenhout en Biezenmortel verzameld en daarmee veilig gesteld voor het nageslacht. Veel van die informatie zal gebruikt worden voor onze boeken en voor de WIKI-encyclopedie op het internet. In Unentse Sprokkels

13 zijn in een artikel de veldnamen uit het gebied tussen de Schoorstraat, Groenstraat, Gommelsestraat en Oude Bosschebaan beschreven. Komende jaren komen andere delen van Udenhout/Biezenmortel aan bod in de Sprokkels. Ook de werkgroep Genealogie is na het grote succes van de vorig jaar verschenen familieboeken weer opgestart. Inmiddels is de nieuwe reeks families voor deel 3 geselecteerd. Komende jaren zal hard gewerkt worden om alle informatie over deze families te verzamelen zodat we die kunnen publiceren in een nieuw boek in onze grote serie.

Werkgroep restauratie en onderhoud agrarische voorwerpen

Al enkele jaren exposeren we een aantal voorwerpen uit deze collectie bij de Unentse Mert. Zo ook dit jaar. Een compliment aan onze vrijwilligers die zorgdragen voor het beheer. We hebben een mooie collectie staan bij de Hemelrijksche Hoeve van de Familie Martens. In de zomermaanden zijn onze vrijwilligers hier aan het werk.

Kom gerust eens een keer kijken. We spreken ook graag onze dank uit aan de familie Martens voor het openstellen van hun schuur om een deel van onze agrarische collectie daar te plaatsen.

Werkgroep Open Monumentendag 2016

Het was moeilijk om een goede invulling te vinden voor het landelijk thema "iconen en symbolen" tot de voorzitter van het schrijversteam bij de voorbereiding van het boek over de melkfabriek de gebouwen links voor de spoorlijn de naam gaf van "Iconen van de boerenstand". De drie gebouwen, die nu een andere functie hebben, staan er nog steeds en tijdens Open Monumentendag is de expositie in de huidige supermarkt, in de voormalige melkfabriek een groot succes geweest. Op zondag 11 september waren we ook weer present op de Unentse Mert met een expositie in het raadhuis. We hebben bij de diverse activiteiten meer dan 1000 bezoekers mogen begroeten dus Open Monumentendag 2016 gaat in de boeken als zeer succesvol.

Tot slot

Hiermee bedank ik alle vrijwilligers van Heemcentrum 't Schoor voor ieders inzet in het afgelopen jaar. Vele dorpsgenoten hebben ons werk bewonderd. Heemcentrum 't Schoor heeft hierdoor een mooie plek in onze dorpsgemeenschappen van Udenhout en Biezenmortel. Onze donateurs en sponsors bedank ik nogmaals voor hun trouwe steun en betrokkenheid.

Frans Goossens
Voorzitter

Bestuur en werkgroepen

Bestuur: Frans Goossens: voorzitter; Lia Clement-Verhoeven: secretariaat; Frank Scheffers: penningmeester; Hein van den Berg: vice-voorzitter; Annelies van den Assem, Jan Denissen, Joost van Dongen en Piet Happel.

Ere-voorzitter: Harrie van den Bersselaar

Schrijversteam: contactpersonen Kees van Kempen (013-5111319), Jan Denissen (013-5112554) en Lia Clement (013-5111166)

Beheer collectie: contactpersoon Joost van Dongen (013-5114884) en Piet Happel (013-5111718)

Rondleidingen op 't Schoor en voor de scholen:
contactpersoon Annelies van den Assem (013-5111901)

Werkgroep genealogie: contactpersoon Frank Scheffers (013 5112331)

Werkgroep veldnamen: contactpersoon Frank Scheffers (013 5112331)

Werkgroep QR-code: contactpersoon Joost van Dongen (013-5114884)

Werkgroep dorpsgidserij: contactpersoon Frans Goossens (013-5111974)

Werkgroep Open Monumentendag: Hein van den Berg (013-5282483)